

ישראל נותרה ללא מענה: חיזבאללה עבר לפעול בצפון בשיטה הרוסית

25.06.2024 | פלדמן | written by רות פינס

בשבועות האחרונים אנו עדים למתקפת כטב"מים מסיבית בצפון שגורמת לנזק רב ברכוש ובנפש ולשריפות ענק. אחת הסיבות להצלחת החיזבאללה לפגוע בישראל היא העדר הפקת הלקחים הנדרשים, על ידי מערכת הביטחון, ממלחמת רוסיה-אוקראינה. כבר במשך כשנתיים מותקפים באוקראינה ללא הפסק מערכות שליטה ובקרה, מכ"מים וסוללות נ"מ שמגינות על המדינה.

הרוסים לומדים בהתמדה את תגובת מערכת ההגנה האווירית האוקראינית ואת נקודות התורפה שלה ומגדילים בהדרגה את אחוזי הפגיעה שלהם במטרות אותם בחרו לתקוף. הולך ומתברר כי חיזבאללה נוקט בשיטת פעולה דומה מול כוחות צה"ל בגבול הצפון. על כן, נקודת המוצא הישראלית צריכה להיות שרוסיה, איראן וחיזבאללה משתפות ביניהן טכנולוגיות מתקדמות ואת הידע הטקטי שצברו, בעיקר מהמלחמה באוקראינה, אך לא רק, ומיישמות את תובנות לחימה אלו בזירותיהן.

בשנתיים האחרונות הרוסים תוקפים במתקפה משולבת את אוקראינה באמצעות מסות של כטב"מים מתאבדים מסוגים שונים, טילי קרקע-קרקע מדויקים, לרבות טילים היפר סוניים, טילי ים-קרקע שמשוגרים מאזור הים השחור, טילי אוויר-קרקע ופצצות חכמות, שמשוגרות ממטוסי קרב והפצצה רוסים. ממגוון האמל"ח ¹ נראה כי אחוז ההצלחה הגבוה ביותר בלחימה באוקראינה שייך לכטב"מים, בעלי יכולת תמרון גבוהה וחתך גילוי מכ"ם נמוך, שמסלול מעופם נקבע מראש בעת השיגור.

כטב"מים כאלה מופעלים תוך ניצול מודעיני מפורט של תוואי השטח ושל הנקודות העיוורות במערכת ההגנה האווירית האוקראינית, אשר מנוטרים ללא הפסקה על ידי לווני ריגול ואמצעי לוחמה אווירית לסוגיהם השונים. הרוסים אף הסבו פצצות מטוס רגילות וזולות לפצצות חכמות, מונחות עם יכולת שיוט, על ידי חיבור של מדחף ומערכות ניווט GPS, כך שניתן לשחרר אותן ממטוסים במרחק עשרות ק"מ ממטרותיהם, מבלי לסכן את המטוסים שנושאים אותם. מדובר בתהליך ייצור זול יחסית המסב נזק רב באוקראינה בעלות נמוכה יחסית של הצבא הרוסי.

אחרי שנתיים של לחימה ² הרוסים דיכאו את מערכת הגנת הנ"מ האוקראינית ואת מערכת הבקרה שלהם. הם עברו למתקפה שמנוהלת בעיקר על ידי חוליות קטנות של חייל רגלים בגיבוי ירי ארטילרי כבד וירי טילים טקטיים לטווח קצר. זו מלחמה משולבת שמבוססת על לוחמת חיל רגלים שנעזר בארטילריה מאסיבית מדויקת ובסוגים שונים של טילים מונחים, רחפנים וכטב"מים.

הרוסים מובילים כרגע בעולם במלחמה מסוג זה: מדובר בחזית לחימה שכל העת מצולמת על ידי רחפנים וכלי טיס זעירים שמצלמים את החזית בצורה ממוקדת וקרובה, כך שכל תנועת הכוחות בה הופכת לגלויה. בצורה כזו ניתן לתקוף מידית כל איום שנראה לעין.

לפי האסטרטגיה הצבאית הרוסית: התקפות העומק נעשות בדרך כלל בצורה משולבת, שיגור מאות כטב"מים במקביל לשיגור סוגים שונים של טילים. הצבא הרוסי מניח מראש שכ- 90 אחוזים מהכטב"מים הקונבנציונליים והזולים מאוד לייצור, יופלו, אך שלפחות 50 אחוזים מהטילים והכטבמים "החכמים" הטסים לפי תוכנית טיסה שהוזנה בהם מראש, יחדרו.

זאת לאחר שהכטב"מים "הטיפשים" "העסיקו" את מערכות ההגנה האווירית האוקראינית. למעשה, עיקר הכטב"מים ששוגרו בהתקפות האלה אינם מיועדים לפגוע ולהרוס, אלא לאפשר לטילים ולכטב"מים "החכמים" שמשוגרים במקביל אליהם לחדור ולפגוע במטרה. עיקר השימוש הטקטי בכטב"מים בקרבת החזית היא לפגוע ולהשמיד כוחות שריון הנעים בשטח. נראה, שהחזבאללה עבר לטקטיקה הרוסית וכמו לאוקראינה, ניכר כי גם לישראל אין כרגע מענה טוב ללוחמה מסוג זה.

לכן, על ישראל לרכוש ולאיץ אלפי קנים של תותחי נ"מ מודרניים (לא בהכרח רבי קנים עם הכוונת מכ"ס) המצוידים בראיית לילה משוכללת ובתחמושת למכביר לירי מתמשך של שעות. רצוי לפרוש לאורך כל הגבול עם לבנון סוללות נ"מ בקבוצות הגנה אווירית מרובות תותחי נ"מ, המפוזרים על פני תאי שטח נפרדים של מאות מטרים ריבועיים, כך שפגיעה בתותח אחד לא תנטרל את כיסוי הנ"מ באותו תא שטח.

הרי שאם אכן יקרה נטרול שכזה, הוא יביא תוך זמן קצר לכניסת כטב"מים "חכמים" לאותו תא שטח למטרת תקיפת מטרות איכות כמו מכ"מים וסוללות טילי הגנה האווירית לסוגיהן השונים.

יש להניח ולהסיק את המסקנות המתבקשות מהמלחמה באוקראינה לזירה הצפונית: הטילים והכטב"מים של חזבאללה יכוונו קרוב לוודאי לפגיעה בעורף הצבא המתקדם לתוך לבנון. על כן, יש לעבור למערכות שליטה קרקעיות מאוד ניידות, כולל מכ"מים ובקרה אווירית, מבזרת על פני מוצבי שליטה ארעיים קטנים ומרובים, המקושרים ביניהם, אך בעלי יכולת פעולה עצמאית בשטח.

ספק אם מעבר לשימוש במטוסי בקרה יהיה יעיל, מכיוון שיהיה קל לפגוע במטוסים אלה. במאמר מוסגר, זו אחת הסיבות שמטוסי הכיבוי התקשו לפעול בחופשיות לכיבוי השריפות בגבול הצפון לפני כשבועיים.

יש למגן מתקנים צבאיים באופן מסיבי. כולל מגורי חיילים, מטבחים ואפילו שירותים. אלו הפכו ליעד מועדף מבחינת חזבאללה והם בגדר מטרה אסטרטגית ולגיטימית מבחינתם. את הטנקים יש למגן באופן מאסיבי להתקפות טילים וכטב"מים מכול זווית תקיפה. מערכת "מעיל הרוח" לא מספיקה.

יש לבסס מתקפה עתידית נגד חזבאללה על חיל רגלים המתקדם רגלית בקבוצות קטנות של לוחמים, בעלי פרופיל שטח נמוך, בסיוע מאסיבי צמוד ככול האפשר של ארטילריה, ועל רחפנים קטנים המעבירים את תמונת החזית ללוחמים בשטח. מתקפת טנקים ללא פריצת החזית על ידי חיל הרגלים וניכוי השטח בעומק של לפחות חמישה ק"מ על ידי ארטילריה וחיל האוויר [2] תהייה הרסנית לכוח התוקף.

יש להזכיר כי גם ההתקפה המשולבת האיראנית נגד ישראל בחודש אפריל של טילים וכטב"מים, הייתה בהתאם לדוקטרינה הרוסית. לפיכך, יש לשער שמבחינת איראן היא הייתה דווקא בגדר הצלחה, מאחר שזו הייתה ההתקפה הראשונה שיצאה אל הפועל. על מערכת הביטחון לשאול את עצמה [2] איך ייראו המתקפה האיראנית השנייה והשלישית? ייתכן שלא יהיה לישראל מענה טוב למתקפות חוזרות ונשנות על שדות תעופה ומרכזי בקרה של חיל האוויר.

התקפה ישראלית על ביירות תענה בהתקפת חזבאללה על הערים הגדולות בישראל, בהקשר זה יש להניח כי המט"ח האיראני עלינו נועד גם כדי ללמוד את מערכות ההגנה האווירית של ישראל. יש לשער ועלינו להיערך לכך שההתקפות הבאות מצד איראן, אם יתרחשו, יהיו בתמהיל שונה של אמצעי התקפה מעופפים ויהיה להם גם תמהיל שונה של מטרות בתוך ישראל.

לפיכך, יש להכין את הציבור הישראלי למלחמה מסוג זה: תהיה זו מלחמה ממושכת, מכיוון שאין דרך להשיג בתנאים כאלה הכרעה צבאית מהירה. מלחמה בצפון תדרוש אורך רוח, אחדות וחוסן לאומי רב והבנה ציבורית שמלחמה כזו תפגע קשות בעורף האזרחי של ישראל. על מערכת הביטחון להפיק את המסקנות הנדרשות מהמלחמה באוקראינה וליישם באופן מיידי, לפני שהמלחמה בצפון תתרחב.

פורסם במעריב, בתאריך 25.6.2024.